

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและ
พูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับลูกเสือมัคคุเทศก์
ตามแนวความคิดการใช้บริบทเป็นฐาน การเรียนรู้ร่วมกัน
และการเสริมต่อการเรียนรู้*

A TRAINING-PROGRAM DEVELOPMENT TO ENHANCE GUIDE
SCOUTS' CULTURAL TOURISM ENGLISH LISTENING AND SPEAKING
SKILLS BASED ON CONTEXT-BASED LEARNING, COLLABORATIVE
LEARNING AND SCAFFOLDING

อิชยา กองไชย

Itchaya Kongchai

วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์

Vijitra Vonganusith

พจมาน ชำนาญกิจ

Potchaman Chomnankit

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand

E-mail: Itchayatop31@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฯ 2) ศึกษาผลของการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษ สำหรับลูกเสือมัคคุเทศก์ ตามแนวความคิดการใช้บริบทเป็นฐาน การเรียนรู้ร่วมกัน และการเสริมต่อการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบในการวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา Research and Development ซึ่งมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 118 คน ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองหลักสูตรคือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนอุเทนวิทยาคาร อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม จำนวน 30 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ หลักสูตรฝึกอบรม แบบวัดความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษ แบบวัดความตระหนักเห็นคุณค่าในวัฒนธรรม

* Received 12 March 2022; Revised 18 June 2022; Accepted 21 June 2022

และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบ t-test แบบ Dependent Samples ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น มี 8 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ที่มาและความสำคัญ แนวคิดพื้นฐาน หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม แนวทางการจัดกิจกรรม สื่อและแหล่งเรียนรู้และการวัดผลและประเมินผล 2) ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม พบว่า ความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษตามแบบทดสอบที่สร้างขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความตระหนักในคุณค่าทางวัฒนธรรมหลังเรียนตามแบบวัดที่สร้างขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.25, S.D.=.82) และความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.09, S.D.=.55)

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรม, การใช้บริบทเป็นฐาน, การเรียนรู้ร่วมกัน, การเสริมต่อการเรียนรู้

Abstract

The objectives of this research article were to 1) develop a training program to enhance guide scouts' cultural tourism English listening and speaking skills based on context-based learning, collaborative learning and scaffolding, 2) to investigate the effects of implementing the developed training program the Research is Research and Development in 3 stages including background information of 118 participants, program design and development, and program implementation. The volunteer participants were 30 primary 4 and 5 students from Uthenwithayakarn School. The research tools included a developed training program, an English listening and speaking test, a cultural awareness assessment form, and a satisfaction questionnaire. The statistical data analysis consisted of percentage, mean, standard deviation, and t-test for dependent samples. The findings demonstrated that 1) eight elements of the developed training program contained rationale and significance, basic concepts, principles, objectives, program structure, activity guidelines, learning materials and resources, and measurement and evaluation. 2) The effects of implementing the developed training revealed that: the participants' English listening and speaking post-test scores were higher than prior to the intervention with a statistical significance at the .01 level. Their cultural awareness was found at a high level ($\bar{X}$ = 4.25, S.D.=.82) and their satisfaction toward the developed training was found at a high level ($\bar{X}$ = 4.09, S.D.=.55).

Keywords: Training Program , Context-Based Learning, Collaborative Learning, Scaffolding

บทนำ

ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นทั้งในด้านการศึกษาสังคม และวัฒนธรรม อีกทั้งเทคโนโลยียังเข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของผู้คนมากขึ้น การคมนาคมขนส่งมีความรวดเร็ว ทำให้เกิดการเชื่อมต่อและมีการเชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้น โลกที่มีความกว้างใหญ่กลับเล็กลง ดินแดนแต่ละประเทศที่อยู่ห่างไกลกันสามารถติดต่อกันได้ ภายในเสี้ยววินาที ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของผู้คน เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพราะเป็นสิ่งที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน

นอกจากนี้ยังมีความร่วมมือกันระหว่างกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กับสำนักงาน ลูกเสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ในโครงการลูกเสือมัคคุเทศก์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดังนี้ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของลูกเสือในการเรียนรู้ มีทักษะการเป็นเจ้าบ้านที่ดี เพื่อให้มีองค์ความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญของการท่องเที่ยว มีความสามารถในการถ่ายทอดเรื่องราว ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่นตนเองให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวท้องถิ่น ทำให้สถานศึกษาในทุกระดับหลายแห่งที่เป็น แหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทย ได้ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรวิจัยทางด้านการท่องเที่ยวหรือ หลักสูตรลูกเสือจิตอาสาสมัครมัคคุเทศก์ เพื่อใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ โดยมี นโยบายหลัก 4 ประการคือ (สำนักงานจังหวัดนครพนม, 2561)

1. Safe - อาสาสมัครรักษาความปลอดภัยของทรัพย์สินและการเดินทาง
2. Clean - การท่องเที่ยวที่ไม่เกิดมลภาวะ รักษาความสะอาดสถานที่และ
สัญลักษณ์ของสถานที่
3. Fair Business - กิน พัก ราคาคุณภาพเท่าเทียมกันและ
4. Sustainability - การไม่ทำลายวัตถุโบราณและธรรมชาติ

งานวิจัยหลายชิ้นได้นำเสนอความสำคัญทางวัฒนธรรมจะทำให้ผู้เรียนมีความตระหนัก ในคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นตนเอง เช่น การท่องเที่ยวพหุวัฒนธรรมท้องถิ่น การท่องเที่ยวที่เน้น ภูมิปัญญา (พระวิษณุ น้าใจดี, 2561); (กาญจนา แสงล้มสุวรรณ และคณะ, 2560); (วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์, 2561) จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะฝึกอบรมความสามารถการฟัง และการพูดภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในจังหวัดนครพนม - เพื่อให้เข้ากับบริบทของจังหวัด ซึ่งจะเป็นกระบวนการที่ในการ พัฒนาความสามารถของเยาวชน เพื่อเตรียมความพร้อมสู่พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษสำหรับลูกเสือมัคคุเทศก์ ตามแนวคิดการใช้บริบทเป็นฐาน การเรียนรู้ร่วมกัน และการเสริมต่อการเรียนรู้
2. ศึกษาผลของการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษ สำหรับลูกเสือมัคคุเทศก์ ตามแนวคิดการใช้บริบทเป็นฐาน การเรียนรู้ร่วมกัน และการเสริมต่อการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการจำเป็นเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สำหรับลูกเสือมัคคุเทศก์ ตามแนวคิดการใช้บริบทเป็นฐาน การเรียนรู้ร่วมกันและการเสริมต่อการเรียนรู้ จำนวนทั้งสิ้น 118 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purpose Sampling) ได้แก่ 1) ประธานสภาอำเภอ จำนวน 1 คน 2) ครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษาจำนวน 8 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา 8 แห่ง 3) ครูผู้สอนกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศจำนวน 8 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา 8 แห่ง 4) การท่องเที่ยวจังหวัดนครพนมจำนวน 1 คน 5) นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ที่เข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี โรงเรียนอุเทนวิทยาคาร จำนวน 96 คน และ 6) ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 3 คน อาจารย์ระดับอุดมศึกษาที่สอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยว จำนวน 1 คน และอาจารย์ระดับอุดมศึกษาที่สอนวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 1 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองหลักสูตรนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 30 คน (ชั้นละ 10 คน) ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

แบบแผนการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สำหรับลูกเสือมัคคุเทศก์ ตามแนวคิดการใช้บริบทเป็นฐาน การเรียนรู้ร่วมกันและการเสริมต่อการเรียนรู้ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการในลักษณะของรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) และได้ดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. หลักสูตรฝึกอบรม โดยนำหลักสูตรฝึกอบรมที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
2. แบบวัดความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบวัดความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ
3. แบบวัดความตระหนักเห็นคุณค่าในวัฒนธรรม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบประเมินความตระหนักในคุณค่าวัฒนธรรม หลังเรียนด้วยหลักสูตรฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
4. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรม ที่ผ่านการพิจารณาความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

ผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สำหรับลูกเสียมัคคุเทศก์ ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานการเรียนรู้ร่วมกันและการเสริมต่อการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำเสนอวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน

ความสามารถในการ ฟังและพูด ภาษาอังกฤษ	จำนวน คน	คะแนน เต็ม	การทดสอบ				t	p
			ก่อนเรียน		หลังเรียน			
			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ทักษะการฟัง	30	27	15.17	2.08	21.18	1.68	13.42**	.000
2. ทักษะการพูด	30	13	6.43	1.10	10.63	0.88	24.47**	.000

จากตารางที่ 1 พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรมมีความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนทั้ง 2 ด้านสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 2 ผลเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนกับเกณฑ์ของนักเรียน กลุ่มทดลอง

ความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษ	จำนวนคน	คะแนนเต็ม	การทดสอบ			การแปรผล	รวมเฉลี่ยร้อยละ
			หลังเรียน				
			$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ		
1. ทักษะการฟัง	30	27	21.18	1.68	80.86	สูงกว่าเกณฑ์	
2. ทักษะการพูด	30	13	10.63	0.88	81.70	สูงกว่าเกณฑ์	81.28

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรม ($\bar{X}$ = 81.28) สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 80 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายด้านพบว่าด้านที่มีสูงสุด คือทักษะการพูด ($\bar{X}$ = 81.70) รองลงมาได้แก่ ทักษะการฟัง ($\bar{X}$ = 80.86)

ตารางที่ 3 ผลเปรียบเทียบคะแนนความตระหนักเห็นคุณค่าวัฒนธรรม ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง

ความตระหนักเห็นคุณค่าวัฒนธรรม	จำนวนคน	การประเมิน					
		ก่อนเรียน			หลังเรียน		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	30	2.52	0.55	ปานกลาง	4.25	0.82	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรมมีการพัฒนาขึ้น และมีความตระหนักเห็นคุณค่าวัฒนธรรม ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.52) และมีคะแนนความตระหนักเห็นคุณค่าวัฒนธรรมเฉลี่ยหลังเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.25) ดังนั้นคะแนนความตระหนักเห็นคุณค่าวัฒนธรรมเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

ตารางที่ 4 ความตระหนักเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมของลูกเสือมัคคุเทศก์หลังเรียนด้วยหลักสูตรฝึกอบรม

รายการประเมิน (N=30)		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการเห็นคุณค่าต่อวัฒนธรรมในท้องถิ่น				
1.1 มีความต้องการอนุรักษ์และรักษาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น		4.33	0.99	มาก
1.2 ต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นร่วมกับชุมชน		4.17	0.91	มาก

รายการประเมิน (N=30)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.3 รู้สึกเสียใจเมื่อมีคนทำลายสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่นของนักเรียน	4.33	0.99	มาก
1.4 ชอบการท่องเที่ยวแบบวัฒนธรรม	4.67	0.47	มากที่สุด
1.5 ชอบการท่องเที่ยวธรรมชาติเชิงอนุรักษ์	4.00	0.91	มาก
2. ด้านความต้องการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น			
2.1 สามารถแนะนำนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเองอย่างภูมิใจ	4.07	0.82	มาก
2.2 ต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอท่าอุเทนให้เป็นที่รู้จัก	3.93	0.78	มาก
2.3 สามารถบอกเล่าเรื่องราวประวัติอำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนมได้	4.33	0.99	มาก
2.4 เมื่อทำหน้าที่ลูกเสือมัคคุเทศก์นักเรียนจะพยายามรักษาความสะอาดสถานที่ท่องเที่ยวอนุรักษ์และรักษาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น	4.67	0.47	มากที่สุด
2.5 สามารถอธิบายวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยวฟังอย่างภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง	4.00	0.91	มาก
รวม	4.25	0.82	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความตระหนักเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมของลูกเสือมัคคุเทศก์นักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.82) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้านคือด้านชอบการท่องเที่ยวแบบวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวธรรมชาติเชิงอนุรักษ์ ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.47) และด้านทำหน้าที่ลูกเสือมัคคุเทศก์นักเรียนจะพยายามรักษาความสะอาดสถานที่ท่องเที่ยว อนุรักษ์และรักษาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.47) ส่วนข้อที่เหลือด้านอื่น ๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สำหรับลูกเสือมัคคุเทศก์ ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานการเรียนรู้ร่วมกันและการเสริมต่อการเรียนรู้

รายการประเมิน (N=30)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรม			
1.1 สอดคล้องตรงกับจุดประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม	4.03	0.71	มาก
1.2 ส่งเสริมให้สามารถพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ	4.33	0.56	มาก
1.3 ตรงกับความต้องการ	4.33	0.71	มาก
1.4 มีความทันสมัยเหมาะสมกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน	4.47	0.74	มาก

รายการประเมิน (N=30)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.5 สามารถพัฒนาภาษาอังกฤษด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม	4.70	0.61	มากที่สุด
2. สื่อการฝึกอบรมและแหล่งเรียนรู้			
2.1 ครอบคลุมเนื้อหาที่ฝึกอบรม	4.33	0.69	มาก
2.2 รายละเอียดชัดเจนนำไปประยุกต์ใช้	4.43	0.40	มาก
2.3 มีจำนวนเพียงพอสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม	4.50	0.73	มากที่สุด
2.4 มีความทันสมัยและหลากหลาย	4.57	0.67	มากที่สุด
3. ระยะเวลาการฝึกอบรม			
3.1 ระยะเวลาในการฝึกอบรมในแต่ละเนื้อหาเหมาะสม	4.03	0.92	มาก
3.2 จำนวนวันในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	4.33	0.99	มาก
4. สถานที่จัดฝึกอบรม			
4.1 มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้	4.17	0.91	มาก
4.2 บรรยากาศฝึกอบรมมีความเหมาะสม	4.33	0.99	มาก
5. วิทยากร			
5.1 มีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ	4.67	0.47	มากที่สุด
5.2 กระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมกล้าแสดงออก	4.00	0.91	มาก
5.3 เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ซักถาม	4.07	0.82	มาก
6. กิจกรรมการฝึกอบรม			
6.1 น่าสนใจ สอดคล้องกับความต้องการ	3.93	0.78	มาก
6.2 มีลำดับขั้นตอนที่เหมาะสม	3.73	0.48	มาก
6.3 ส่งเสริมให้พัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ	4.07	0.86	มาก
6.4 ส่งเสริมให้กล้าแสดงออก	4.37	0.61	มาก
7. ด้านการวัดผลและประเมินผล			
7.1 มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียนรู้	4.47	0.77	มาก
7.2 ใช้วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องเหมาะสม	4.50	0.77	มากที่สุด
7.3 การวัดและประเมินสะท้อนให้เห็นถึง ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ	4.07	0.82	มาก
7.4 มีเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลที่ชัดเจนใช้ เข้าใจง่าย	3.93	0.78	มาก
รวม	4.09	0.55	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของลูกเสียมัคคุเทศก์ต่อหลักสูตรฝึกอบรมฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.55) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนมีระดับความพึงพอใจมากที่สุดอยู่ 5 ด้าน คือ ด้านสามารถพัฒนาภาษาอังกฤษ ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมาคือ ด้านมีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 4.67$) ด้านสื่อการฝึกอบรมและแหล่ง

เรียนรู้มีความทันสมัยและหลากหลาย ($\bar{X} = 4.57$) สื่อการฝึกอบรมและแหล่งเรียนรู้มีจำนวนเพียงพอสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.50$) ด้านการวัดผลและประเมินผลใช้วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องเหมาะสม ($\bar{X} = 4.50$) ส่วนข้อที่เหลือด้านอื่น ๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการโดยสังเกตพฤติกรรม และสอบถามนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาความสัมพันธ์ของข้อมูล (Content Analysis) วิเคราะห์แล้วสรุปเชิงบรรยาย รายละเอียดดังนี้

จากการสังเกต พบว่า นักเรียนมีความสนใจต่อเนื้อหาที่นำมาฝึกอบรม และตั้งใจฟังการแนะนำของวิทยากร ในกระบวนการฝึกอบรมนักเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซักถามประเด็นที่สนใจ นักเรียนมีการจดบันทึกข้อความที่สำคัญ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดีทุกขั้นตอน ทุกหน่วยการฝึกอบรม เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น (Open forum) โดยผู้วิจัยได้สรุปกระบวนการฝึกอบรมทั้งหมด และได้กล่าวแสดงความขอบคุณผู้เข้ารับการอบรมที่มีความตั้งใจในการฝึกอบรมทุกกิจกรรมในแต่ละวัน ผู้วิจัยเสนอให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้แสดงความคิดเห็นต่อการฟังและพูดภาษาอังกฤษ ว่ามองเห็นคุณค่าและประโยชน์อย่างไร และสามารถนำไปใช้ได้อย่างไร โดยผู้วิจัยสรุปเป็นภาพรวมจากการแสดงความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกันของนักเรียน ได้ว่าบทเรียนมีความน่าสนใจมาก เป็นความรู้ใหม่ ทำให้สามารถพัฒนาทักษะการฟังและการพูดได้ นักเรียนกล้าที่จะพูดภาษาอังกฤษ เข้าใจวิธีการสนทนา มีความรู้ มีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นมากขึ้น เช่น บทเรียนเกี่ยวกับอาหารในท้องถิ่น

อภิปรายผล

1. หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สำหรับลูกเสือมัคคุเทศก์ ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานการเรียนรู้ร่วมกันและการเสริมต่อการเรียนรู้ดังกล่าวมีการดำเนินการที่เป็นขั้นตอนตามลำดับภายใต้แนวคิดพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและได้รับการตรวจสอบคุณสมบัติปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จากผู้เชี่ยวชาญ จึงทำให้หลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิภาพสามารถใช้พัฒนาความสามารถในภาษาอังกฤษด้านการฟังและการพูดให้กับผู้เรียน นอกจากนี้จุดเด่นของหลักสูตรฝึกอบรมคือ มีกิจกรรมที่หลากหลาย มีการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต วิดีโอ แหล่งเรียนรู้จากสถานที่จริง ผูกสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน ได้ทำงานเป็นกลุ่ม ได้เรียนรู้วัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเอง ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษจากสถานการณ์จริง สนุก ตื่นเต้น ผู้เรียนได้นำเสนอผลงาน ฝึกการกล้าแสดงออกสอดคล้องกับงานวิจัยของ Akers B. ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ด้วยบริบทที่หลากหลายด้านและ

ครอบคลุมกระบวนการเรียนรู้จากกิจกรรมในชีวิตจริงทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนเชื่อมต่อและเข้าใจบทเรียน แล้วนำไปใช้กับชีวิตของตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจและเรียนรู้จากสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน มีกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่ที่ช่วยให้นักเรียนมีความรู้และทักษะการใช้ภาษาอังกฤษและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่ดีขึ้น (Akers B. A., 1999) และสอดคล้องกับ อัครพนธ์ เนื้อไม้หอม ได้ทำวิจัยเรื่องศึกษาและพัฒนาวัตกรรมการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับยุวมัคคุเทศก์ที่ปราสาทเมืองต่ำ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน โดยด้านรูปเล่มและด้านเนื้อหาามีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 4.83 ส่วนด้านซีดีเสียงภาษาอังกฤษมีค่าเฉลี่ย 4.71 และ 6) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อวัตกรรมการสื่อสารภาษาอังกฤษโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.74 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุดเช่นกัน โดยมีความพึงพอใจในด้านซีดีเสียงภาษาอังกฤษมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.76 ตามด้วยด้านเนื้อหา ด้วยค่าเฉลี่ย 4.73 และด้านรูปเล่ม ด้วยค่าเฉลี่ย 4.71 ตามลำดับ (อัครพนธ์ เนื้อไม้หอม, 2558) และ Barry J. Fraser & David B. Zandvliet ได้สรุปว่า การเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานจะเน้นในการอภิปรายและร่วมมือกันในการเรียนในสถานการณ์ของการเรียนโดยใช้บริบทเป็นฐานจะรวมถึงการที่นักเรียน เรียนรู้จากชุมชนซึ่งเป็นการเรียนในสภาพจริง (Barry J. Fraser & David B. Z., 2016)

2. ความตระหนักเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมของลูกเสือมัคคุเทศก์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน นำมาเทียบเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.52) และมีคะแนนความตระหนักเห็นคุณค่าวัฒนธรรมเฉลี่ยหลังเรียน นำมาเทียบเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.25) ดังนั้นคะแนนความตระหนักเห็นคุณค่าวัฒนธรรมเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุขจากการทำกิจกรรม การลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้จากสถานที่จริงซึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการตระหนักเห็นคุณค่าวัฒนธรรมที่ตนเองมีในชุมชนและท้องถิ่นของตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนต้องการอนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่ต่อไป หลักสูตรการฝึกอบรมส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักรู้ในคุณค่าของวัฒนธรรมของตนเองสามารถปฏิบัติได้ในชีวิตจริงตลอดจนสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนหรือคนในชุมชนได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนชาติ หล่อนกลาง ที่ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวัฒนธรรมท้องถิ่นตามแนวการสอนประสบการณ์การอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและเจตคติต่อวัฒนธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ผลการวิจัยสรุปได้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนวัฒนธรรมท้องถิ่นตามแนวการสอนประสบการณ์การอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้มี 2 ขั้นตอน คือ 1) ขึ้นวางแผนและขั้นนำไปใช้ 2) การประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น พบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน

วัฒนธรรมท้องถิ่นตามแนวประสบการณ์การอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังการทดลองสูง การทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 และมีคะแนนเฉลี่ยด้านเจตคติต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 (ชนชาติ หล่อนกลาง, 2552)

3. ความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถการฟังและพูดภาษาอังกฤษสำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของลูกเสือมัคคุเทศก์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.09) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า จากการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สำหรับลูกเสือมัคคุเทศก์ ตามแนวความคิดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานการเรียนรู้ร่วมกันและการเสริมต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขจากการทำกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในห้องเรียน ได้ฝึกนำเสนอผลงานของตนเอง ได้ฝึกทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษจากสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริง สามารถประเมินต่อเติมและเสริมต่อแนวคิดเป็นของตนเอง สามารถพัฒนาภาษาอังกฤษด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสมส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น สื่อในการฝึกอบรมมีความทันสมัยและหลากหลาย เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมจริงจากสื่อรอบตัว ได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมโดยตรง เรียนรู้จากความจริงจากแหล่งเรียนรู้ด้านประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นและธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนที่ผู้เรียนสามารถสัมผัสได้ ตลอดจนสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนหรือคนในชุมชน ส่งเสริมการมีความตระหนักรู้ในคุณค่าของวัฒนธรรมของตนเองและชีวิตที่เป็นสุข สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พลวัต วุฒิประจักษ์ ที่พบว่า นักศึกษาคูมมีคุณลักษณะบัณฑิตครูที่พึงประสงค์มีความตระหนักรู้ในตนเอง เมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ ทำงานเพื่อส่วนร่วมและคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนิสิตมีความพอใจต่อหลักสูตรในระดับมาก (พลวัต วุฒิประจักษ์, 2553) และสอดคล้องกับ จุฑาทิพย์ สุทธิเทพ ได้ทำการพัฒนายุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่นของเยาวชนตำบลมะเกลือใหม่ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์มีดังนี้ ตำบลมะเกลือใหม่ มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงศาสนา การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ สำหรับการเรียนรู้การเป็นยุวมัคคุเทศก์ ใช้วิธีการโดยการฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญคือ วัดป่าภูผาสูง ทั้งนี้รูปแบบการเรียนรู้มีดังนี้ 1) การสำรวจแหล่งท่องเที่ยว 2) ฝึกอบรมการเป็นยุวมัคคุเทศก์ 3) ฝึกปฏิบัติการเป็นยุวมัคคุเทศก์นำเที่ยว (จุฑาทิพย์ สุทธิเทพ, 2559)

จากผลการทดลองข้างต้นแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ และได้รับการประเมินและปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่องตามลำดับ จนเป็นหลักสูตรฝึกอบรมที่สมบูรณ์ สามารถนำไปเผยแพร่ได้

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สำหรับลูกเสียมัคคุเทศก์ ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานการเรียนรู้ร่วมกันและการเสริมต่อการเรียนรู้ ด้านการฟังและพูดภาษาอังกฤษ ด้านความตระหนักเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมและด้านความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งเกิดจากการจัดกิจกรรมฝึกอบรมที่สนับสนุนผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายสนองความต้องการของผู้เรียน โดยผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงในสถานที่จริง ฝึกการฟังและพูดคำศัพท์ด้านการท่องเที่ยวของท้องถิ่น ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่ยึดหยุ่นตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง ฝึกการสนทนา ฝึกการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ ได้เรียนรู้วัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนได้ตระหนักเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมของตนเอง และยังช่วยพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนให้รักและหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเอง ฝึกให้ผู้เรียนกล้าที่จะพูดคุยสนทนาภาษาอังกฤษกับวิทยากรและได้ฝึกสนทนาภาษาอังกฤษกับเพื่อนๆ ในการฝึกอบรม ทำให้ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความชอบและพึงพอใจต่อหลักสูตรการฝึกอบรม ข้อเสนอแนะ 1) ควรนำแนวคิดการศึกษาหลักสูตรฝึกอบรมฯ ไปใช้ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับจังหวัด โดยอาศัยแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด และแหล่งวัฒนธรรมของชุมชนที่มีอยู่เป็นฐานข้อมูลและเสริมต่อการเรียนรู้ ต่อไป 2) ควรศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมฯ นี้ในด้านทักษะและกระบวนการทางภาษาอังกฤษอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แสงลิ้มสุวรรณ และคณะ. (2560). ท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน. วารสารนักบริหาร, 32(4), 139-146.
- จุฑาทิพย์ สุทธิเทพ. (2559). การพัฒนาผู้มัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่นของเยาวชนตำบลมะเกลือใหม่ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา. ใน โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ สาขาการจัดการธุรกิจการค้าสมัยใหม่. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ธนาชาติ หล่อกลาง. (2552). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวัฒนธรรมท้องถิ่นตามแนวการสอนประสบการณ์ การอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถ การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและเจตคติต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พระวิชชณะ น้ำใจดี. (2561). การมีส่วนร่วมของชุมชนในนโยบายการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาย่านเชียงจังหวัดอุดรธานี. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, 7(2), 283-294.
- พลวัต วุฒิประจักษ์. (2553). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาจิตตปัญญาศึกษา สำหรับนักศึกษาครู เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตครูที่พึงประสงค์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิจิตรา วงศ์อนุสสิทธิ์. (2561). การพัฒนาชุดฝึกการพูดและการอ่านภาษาอังกฤษเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ในจังหวัดสกลนคร. วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน, 10(27), 217-225.
- สำนักงานจังหวัดนครพนม. (2561). สรุปความก้าวหน้าเศรษฐกิจพิเศษนครพนม. นครพนม: สำนักงานจังหวัดนครพนม.
- อัครพนธ์ เนื้อไม้หอม. (2558). ศึกษาและพัฒนานวัตกรรมการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว สำหรับบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ที่ปราสาทพนมรุ้ง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ (รายงาน ผลการวิจัย). บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Akers B. A. (1999). *Introducing Better English Pronunciation*. Cambridge University Press: Sense Publishers.
- Barry J. Fraser & David B. Z. (2016). *Teachers Creating Context-Based Learning Environments in Science*. The Netherlands: Sense Publishers.